



## Stappenplan grensoverschrijdend gedrag 4<sup>e</sup> Montessorischool de Pinksterbloem

### Wat verstaan we onder grensoverschrijdend gedrag?

**Fysieke agressie of geweld:** Het uitoefenen van elke vorm van feitelijk geweld op of gericht tegen het lichaam van een ander. Het ongewenst aanraken van een ander of het non-verbaal dreigen hiermee.

**Verbale en schriftelijke agressie of geweld:** Het mondeling of schriftelijk (brief, SMS, MSN etc.) (be)dreigen, beledigen, (seksueel) intimideren, discrimineren, pesten of uitschelden van een persoon.

**Vernieling en vandalisme:** Het gericht kapotmaken van materialen of het kapotmaken van materialen in combinatie met fysieke agressie of geweld.

**Niet luisteren:** Niet luisteren kan in sommige gevallen ook bijdragen tot een onveilig klimaat. Doordat er niet geluisterd wordt, kan een sfeer ontstaan waarin anderen zich niet prettig voelen. Het gaat hier met name om het niet opvolgen van instructies of het weigeren te luisteren naar wat er gezegd wordt.

**Gerelateerde aspecten die bijdragen aan een onveilige omgeving:** het bij zich hebben van gevaarlijke voorwerpen.

### Zo gaan we om met grensoverschrijdend gedrag in de Onderbouw:

#### stap 1

- Wanneer een leerling vanaf binnenkomst in de OB grensoverschrijdend gedrag laat zien, starten we met informatie verzamelen omtrent het gedrag.

**Tijd:** 3 maanden

NB: Bij gedrag dat herhaald gevaar oplevert voor het kind of de andere kinderen, kan sneller worden overgegaan naar stap twee of direct naar stap drie.

#### Wat doen we :

- het gedrag bespreken met de IBer.\*
- het gedrag observeren en noteren.
- het gedrag bespreken met ouders en informatie verzamelen over het gedrag thuis, en wat ouders al weten over het beïnvloeden van dit gedrag.
- Informatie in winnen bij het kinderdagverblijf of voorschool waar het kind heeft gezeten over het gedrag.
- observeren en te noteren welke interventies het gedrag voorkomen.
- observeren en te noteren welke interventies het gedrag corrigeren.

Wanneer het gedrag zich in deze periode normaliseert, bespreken we dit met ouders en stop het traject rondom grensoverschrijdend gedrag.

## **stap 2**

- Bij zeer ernstig gedrag, waarbij een leerkracht niet meer in kan staan voor de veiligheid van het kind of de andere kinderen in de klas, slaan we deze fase over, of zetten we deze al tijdens stap 1 in.
- Wanneer gedrag aanwezig blijft, wordt er samen met IB en i.o.m. ouders een plan opgesteld. Het doel van dit plan is om te kijken, of en hoe, we het gedrag in stapjes kunnen beïnvloeden. Hulp van ouders is hierbij nodig.

**Tijd:** 3 -6 maanden, afhankelijk van de ernst van het gedrag.

### **Wat doen we, wat kunnen we doen:**

#### **planmatig werken:**

- IB maakt zo nodig een observatie.  
Met behulp van de informatie die in stap 1 is verzameld, wordt samen met IB een handelingsplan gemaakt.
- Het plan wordt samen met ouders besproken.  
De leerkracht houdt in het plan bij hoe het verloopt, stelt doelen bij en evalueert min. elke 8 weken met IB. Ouders worden meegenomen in het verloop. Wanneer ouders een aandeel hebben in het handelingsplan is er geregeld kort overleg. (bv wekelijks)

#### **breder kijken:**

- De leerling wordt besproken in het driehoekoverleg (IB, OKA\*,APO\*) en in het Ondersteuningsteam. (driehoek aangevuld met directeur en GGD )
- Een leerling kan gezien worden door de schoolarts.
- IB kan een PDO\* afnemen.
- Wanneer problematiek in de thuissituatie invloed heeft op het gedrag, kan de OKA worden betrokken om ouders te begeleiden.
- Naast het handelingsplan kan een training worden ingezet, zoals SOVA\* voor kleuters, wanneer deze beschikbaar is.
- Er kan ter sprake worden gebracht of ons type onderwijs passend is voor de leerling.

Wanneer de leerkracht ziet dat zij het gedrag steeds vaker voor is en goed weet wat helpt wanneer het zich voordoet, kan het traject stoppen en wordt deze werkwijze gecontinueerd. Het is belangrijk dat deze informatie wordt genoteerd en overgedragen naar een volgende bouw.

## **stap 3**

- Wanneer planmatig werken onvoldoende resultaat geeft, wordt dit met ouders besproken. D.m.v. alle informatie die inmiddels beschikbaar is, kan bepaald worden welke hulp geboden moet worden of welk verder onderzoek nodig is.  
Bijvoorbeeld:
  - Kan er besloten worden hulp in te roepen van de Adviseur Passend Onderwijs
  - ouders kunnen verwezen worden naar diverse instanties zoals: schoolarts, ALTRA, BJA, MEE of het Kabouterhuis.
  - Kan er door ouders besloten worden zelf hulp voor onderzoek/behandeling in te roepen. (eventueel i.o.m. de OKA)
  - Kan er gezamenlijk besloten worden dat de school een observatietraject/onderzoekstraject aan aanvraagt bij Het Kabouterhuis.
  - Er kan ter sprake worden gebracht of het Montessori onderwijs passend is voor de leerling.
  - Er kan ter sprake worden gebracht of regulier onderwijs passend is voor de leerling.
  - De noodprocedure kan ingezet worden.

\* IB er of IB = Intern Begeleider

\*PDO = pedagogisch didactisch onderzoek

\* APO = Adviseur Passend Onderwijs

\* OKA= Ouder -en Kindadviseur

\* SOVA= sociale vaardigheden

## **Zo gaan we om met grensoverschrijdend gedrag in de Midden en Bovenbouw:**

### **Voordat de time-out procedure wordt gestart zijn de volgende stappen doorlopen:**

- De leerkracht heeft de leerling geobserveerd en brengt het gedrag in kaart met het analyse formulier: wanneer doet het ongewenste gedrag zich voor, wanneer gaat het wel goed, welke factoren spelen een rol
- De leerkracht informeert de intern begeleider die indien nodig, de leerkracht ondersteunt.
- Aan de hand van het analyseformulier bespreekt de leerkracht samen met de leerling en de ouders aan welk(e) aspect(en) van het gedrag gewerkt gaat worden.
- De leerkracht stelt, in samenwerking met de intern begeleider, een handelingsplan (volgens het format) op waarin de te behalen doelen ten aanzien van het gedrag staan beschreven en de aanpak die hierbij wordt gehanteerd.
- De klas wordt door middel van (extra) kanjerlessen ondersteund bij het leren hoe om te gaan met het grensoverschrijdend gedrag.
- In het plan wordt een eerste evaluatiedatum gepland.
- Het plan wordt met de leerling en de ouders besproken en door alle partijen ondertekend.
- Het plan wordt met de leerling en de ouders besproken. De intern begeleider ( of een vervanger) is bij dit gesprek aanwezig .
- Gesprekken met ouders en leerling omtrent het gedrag worden door twee mensen van school gevoerd.
- De intern begeleider informeert de directeur over het instellen van het handelingsplan.
- Het plan wordt in het registratiesysteem (Parnassys) opgeslagen. Het leerlingvolgsysteem is alleen toegankelijk voor personeel van de Pinksterbloem. Op verzoek hebben ouders inzicht in dossier van hun kind.
- Het plan wordt gedurende 6-8 weken (afhankelijk van een mogelijke vakantieperiode) uitgevoerd. Tussentijds bespreekt de leerkracht met de leerling de wederzijdse bevindingen. De leerkracht bespreekt de bevindingen met de intern begeleider. De leerkracht geeft een korte weerslag van het gesprek met de leerling aan de ouders. De leerkracht noteert de bevindingen in Parnassys.
- Na 6 (8) weken is de eerste evaluatie. Hierbij zijn aanwezig de leerkracht, de leerling, de ouders, de intern begeleider. De gestelde doelen worden geëvalueerd. Is het doel behaald?
- In overleg met alle betrokkenen kan worden besloten het plan af te sluiten.
- Als het plan niet kan worden afgesloten, worden nogmaals nieuwe doelen gesteld en de aanpak hiervoor besproken. Met de ouders wordt besproken dat de ouder-en kindadviseur en de adviseur passend onderwijs worden geraadpleegd door de intern begeleider. De adviseur passend onderwijs kan tevens een observatie doen in de klas. De adviseurs zullen zowel met de leerkracht en ib-er als met de ouders in gesprek gaan. Ouders wordt gevraagd hun medewerking hieraan te verlenen.

- De leerkracht noteert de uitkomsten van het evaluatiegesprek in Parnassys.
- Van de inzet van de genoemde adviseurs wordt een verslag gemaakt dat ook in Parnassys wordt opgeslagen.
- De time-outprocedure wordt besproken met ouders en kind.
- Het starten van de time out procedure is gebaseerd op de evaluaties van de handelingsplannen, de bevindingen vanuit observaties door de adviseur passend onderwijs, gesprekken met de ouder- en kind adviseur en ouders.
- De intern begeleider heeft de directeur op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.
- De directeur heeft kennis genomen van de verslagleggingen en geeft op basis hiervan toestemming voor het starten van de time-out procedure.
- Alle betrokken partijen worden op de hoogte gesteld door de leerkracht, indien nodig in samenwerking met de intern begeleider, van het starten van de time-out procedure. Tevens wordt het gemeld aan het bestuur.

### **TIME OUT stap 1**

De leerling wordt een half uur uit de klas verwijderd met een van tevoren zorgvuldig samengesteld time-outpakket bestaande uit een time-out formulier en een opdracht en komt onder toezicht van de **leerkracht in de naburige klas**. Deze gaat niet in gesprek met de leerling maar neemt een neutrale houding aan.

Procedure **time-out 1**:

**De leerkracht vult zelf het time-out formulier in** en bespreekt haar aanpak op een later moment met de intern begeleider.

De leerkracht **bespreekt het time-out formulier dat de leerling heeft ingevuld \*\*** en maakt duidelijk dat het om stap 1 gaat.

Er worden (**nieuwe**) **afspraken** gemaakt met de leerling. Deze afspraken worden in schriftelijk vastgelegd en ondertekend door leerling , leerkracht en ouders.

Er wordt samen met de leerling, leerkracht en ib-er een plan van aanpak opgesteld waarin wordt beschreven aan welk(e) aspect(en) van het gedrag gericht wordt gewerkt.

Ouders worden uitgenodigd op de hoogte gesteld van het plan van aanpak en ondertekenen de afspraken.

Dagelijks wordt kort op deze aspecten geëvalueerd door leerkracht en leerling. Ouders worden hiervan per mail op de hoogte gehouden.

Na twee weken is er een evaluatie met ouders, leerkracht, leerling en ib-er.

De **ouders/ verzorgers** worden uitgenodigd voor gesprek.

Er wordt een notitie geplaatst in **Parnassys** waarin de aanleiding, het grensoverschrijdende gedrag en het gevolg kort beschreven worden.

Ook worden de (nieuwe) afspraken en aanpak beschreven en het moment van evaluatie na 2 weken.

\*\* wanneer de leerling kan schrijven

## TIME OUT stap 2

Wanneer zich binnen 2 weken opnieuw grensoverschrijdend gedrag voordoet :

De leerling wordt 2 uur uit de klas verwijderd met een van tevoren zorgvuldig samengesteld time-outpakket bestaande uit een time-out formulier en een opdracht en komt onder toezicht van de **achterwacht**. De leerkracht heeft een actueel rooster van de mensen die op een bepaalde dag beschikbaar zijn. De achterwacht gaat niet in gesprek maar neemt een neutrale houding aan

Procedure **time-out 2**:

**De leerkracht vult zelf het time-out formulier in** en bespreekt haar aanpak op een later moment met de intern begeleider.

**De leerkracht bespreekt het time-out formulier dat de leerling heeft ingevuld** en maakt duidelijk dat het bij deze time-out om stap 2 gaat.

Er worden (**nieuwe**) **afspraken** gemaakt met de leerling. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door leerling, leerkracht en ouders.

Er volgt evaluatie van het eerdere plan van aanpak. Wat werkt wel wat niet. Wat is er nodig om het gedrag te reguleren?

Hierbij zijn alle betrokkenen aanwezig. Ouders, leerling en leerkracht ondertekenen het plan.

Er wordt nogmaals een plan voor aanpak in de klas opgesteld. School kan bij de gedragsexperts van Staij advies inwinnen over het vervolg.

De ouder- en kindadviseur wordt op de hoogte gesteld van de situatie.

De **ouders/verzorgers** ontvangen de gemaakte afspraken.

De directie wordt op de hoogte gesteld.

Er wordt een notitie geplaatst in **Parnassys** waarin de aanleiding, het grensoverschrijdende gedrag en het gevolg beschreven worden. Ook worden de (nieuwe) afspraken en aanpak beschreven en het moment van evaluatie na 2 weken.

## TIME-OUT stap 3

Wanneer zich binnen 2 weken opnieuw grensoverschrijdend gedrag voordoet :

De leerling wordt een dagdeel uit de klas verwijderd met een van tevoren zorgvuldig samengesteld time-outpakket bestaande uit een time-out formulier en werk en komt onder toezicht van de **achterwacht**. De leerkracht heeft een actueel rooster van de mensen die op een bepaalde dag beschikbaar zijn. De achterwacht gaat niet in gesprek maar neemt een neutrale houding aan

Procedure **time-out 3**:

**De leerkracht vult zelf het time-out formulier in en bespreekt haar aanpak** op een later moment met de intern begeleider.

**De leerkracht bespreekt het time-out formulier dat de leerling heeft ingevuld** en maakt duidelijk dat het bij deze time-out om stap 3 gaat.

Er worden (**nieuwe**) **afspraken** gemaakt met de leerling. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door leerling, leerkracht en ouders.

Bij het maken van de nieuwe afspraken is ook de ouder- en kindadviseur aanwezig. Tevens wordt de gedragsspecialist van STAIJ bij dit gesprek uitgenodigd of indien dit niet lukt, op de hoogte gesteld van de ontwikkelingen.

Directie en adviseur passend onderwijs zijn aanwezig bij het gesprek.

Ouders en leerkracht ondertekenen de gemaakte afspraken.

.

In het gesprek wordt besproken hoe de ouders kunnen bijdragen aan gedragsverbetering van de leerling en welke rol de ouder- en kindadviseur hierin kan hebben. Ouders worden geïnformeerd over de noodprocedure van het Samenwerkingsverband Amsterdam-Diemen.

Er wordt een notitie geplaatst in **Parnassys** waarin de aanleiding, het grensoverschrijdende gedrag en het gevolg beschreven worden. Ook worden de (nieuwe) afspraken en aanpak beschreven en het moment van evaluatie na 2 weken.

#### **TIME-OUT stap 4**

Wanneer zich binnen 2 weken opnieuw grensoverschrijdend gedrag voordoet :

De leerling wordt een dag uit de klas verwijderd met een van tevoren zorgvuldig samengesteld time-outpakket bestaande uit een time-out formulier en werk en komt onder toezicht van de **achterwacht**. De leerkracht heeft een actueel rooster van de mensen die op een bepaalde dag beschikbaar zijn. De achterwacht gaat niet in gesprek maar neemt een neutrale houding aan.

Procedure **time-out 4**:

De leerling wordt (indien nog mogelijk) tijdelijk in een andere klas geplaatst in afwachting van de afhandeling van de noodprocedure. Indien de situatie op school niet langer houdbaar is, wordt in overleg met het bestuur en samenwerkingsverband gezocht naar een tijdelijke oplossing.

Er wordt melding gedaan bij Staij over het starten van de noodprocedure.

De directie of IB'er doet aanmelding bij het Samenwerkingsverband/Noodprocedure.  
(Zie Protocol Noodprocedure Amsterdam op site [swvamsterdamdiemen.nl](http://swvamsterdamdiemen.nl))